

ALLAH'IN KİTABINI ÖĞRENİN!*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, lütfu, ihsânı, ikramı dünyada ahirette üzerinize olsun... Cenâb-ı Hak cümlelerinizi dâireyn saadetine, iki cihanda mutluluğa erdirsin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

a. Kur'an'ın Öğrenilmesi İçin Camilerde Toplanması

Ebû Hüreyre RA'dan Ebû Dâvud'un rivayet ettiği bir hadis-i şerifinde, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:¹

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ

(د. عن أبي هريرة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2074, no:2699; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.460, no:1455; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.82, no:225; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.252, no:7421; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.261, no:1695; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.808, no:2320; c.X, s.278, no:28805; c.XV, s.1356, no:43560; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.380, no:19665.

RE. 369/9 (*Me'ctemea kavmün fî beytin min büyûti'llâh, yetlûne kitâba'llâhi, ve yetedâresûnehû beynehüm; illâ nezelet aleyhimü's- sekînetü, ve gaşiyethümü'r-rahmetü, ve haffethümü'l-melâiketü, ve zekerahümü'llâhu fîmen indeh.*)

Bu hadis-i şerif müslümanların ibadetgâhlarını, camilerini nasıl kullanması, oralarda neler yapması konusunda bize ışık tutan bir hadis-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki: (*Me'ctemea kavmün fî beytin min büyûti'llâh*) “Bir topluluk, bir kısım insanlar Allah’ın evlerinden bir evde toplanmaz; (*yetlûne kitâba'llâh*) Allah’ın kitabını okur vaziyette, (*ve yetedâresûnehû beynehüm*) aralarında Allah’ın kitabını birbirleriyle ders konusu, anlama-anlatma konusu yapar vaziyette... (*İllâ nezelet aleyhimü's- sekînetü*) Böyle yapar yapmaz mutlaka üzerlerine sekînet nâzil olur, (*ve gaşiyethümü'r-rahmetü*) ve rahmet onları kaplar, (*ve haffethümü'l-melâiketü*) ve melekler onları çepeçevre çevreler; (*ve zekerahümü'llâhu fîmen indeh.*) Cenâb-ı Mevlâ, Allah-u Teâlâ onları kendi yanındakilere zikreyleyler.”

Kısa mealî böyle hadis-i şerifin. *Me'ctemea* diye olumsuz başlıyor, *illâ* ile olumsuzluk zâil oluyor. “Toplanmaz, toplanınca ille şöyle olur.” mânâsına, Arap dilinin bir anlatım şekli oluyor. “Toplanır toplanmaz” diye, biz de bazen böyle bir olumlu, bir olumsuz fiili yan yana kullanırız. Buna benzer bir ifade tarzı oluyor.

Bunu, biraz daha kolay anlayabileceğimiz bir Türkçe ile söyleyecek olursak; buradaki *kavm* sözü, bir ırkî topluluğu kasetmiyor. Hani çeşitli kavimler var Arap kavmi, Türk kavmi, bilmem İngiliz, Fransız, Alman, Berber, Habeş, Zenci... vs. böyle değil. Kavm, insanlardan meydana gelen bir zümre, bir topluluk, bir kalabalık demek; bir kısım insanlar...

“Bir kısım insanlar, Allah’ın evlerinden bir evde toplanırlar.” *Beyt*, ev demek; *büyût*, evler demek. Ev veya çadır; oturulan, içine girilen yer mânâsına...

Allah’ın evleri nereleridir?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne ibadet edilen, namaz kılınan, Allah’a kulluk edilen ibadethanelerdir. Biz şimdi cami diyoruz veya küçük olursa mescid diyoruz. Hepsi Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin evidir ve camilere giden müslümanlar da, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin evine ziyarete gitmiş misafirlerdir. Misafirlere de tabii, ev sahipleri zenginliklerine göre nice nice ikramlarda bulunurlar. Her türlü varlığın, zenginliğin, mülkün sahibi Cenâb-ı Mevlâ da tabii, kendi evine gelenlere nice nice ikramlar yapar.

Caminin eve benzetilmesi, zihnimize böyle görüntüleri meydana getiriyor. Gözümüzün önüne bunlar geliyor, aklımıza bunlar geliyor. “Allah’ın evlerinden bir ev” denildiği zaman anlaşılacak olan, Allah’ın mescidlerinden bir mescid, bir cami demek. *Kavm* denilince de anlaşılacak olan, bir kısım insanlar demek.

b.Cemaatle Namazın Önemi

Camiler çeşitli semtlerde, köylerde, kasabalarda, mezralarda, yaylalarda, her yerde olabilir. Müslümanın zaten, üç kişi bir araya geldi mi, namazı yalnız kılmayıp cemaatle kılması tavsiye ediliyor. Bu konuda bir hadis-i şerifi de okuyalım. Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

مَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةٌ فِي حَضْرٍ أَوْ بَدْوٍ لَا تُقَامُ فِيهِمُ
الصَّلَاةُ إِلَّا اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ
(كر. عن ابن عمر)

RE. 369/7 (*Mectemea selâsetün fî hadarin ev bedvin lâ tükâmü fîhimü's-salâtü, illâ istahveze aleyhimü'ş-şeytân.*)

“Üç kişi ikâmet halinde veya seyahat halinde...”
Hadar, seferin zıddı; bir yerde oturmak, hâzır bulunmak, seyahat etmemek, yerinde yurdunda mukim bulunmak demek. *Bediv* de, taşra demek ve taşraya seyahate gitmek mânâsına geliyor.

“İster yolculukta olsun, ister yolculukta değil de ikâmet ettikleri yerde olsun, üç kişi; (*lâ tükâmü fîhimü's-salâh*) bu üçünün arasında,

² Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.274, no:1329; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.405; Zehebî, *Tezkiretü'l-Huffâz*, c.III, s.815; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.978, no:20371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.377, no:19660.

üçünün olduğu mekânda, mahalde namaz ikâme olunmazsa...”

Namaz kılmamak bir büyük suç; çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Namaz kılınız, zekât veriniz!” buyuruyor. Bu Allah’ın mühim emirlerinden bir emir... Burada namaz kılınmazsadan murad, cemaatle namaz kılınmazsa demek. Zâten bir müslüman tek başına da olsa, dağ başında da olsa ezanı okuyacak, kamet getirecek, namazı kılacak. Tek başına da olsa... Namaz kişisel, herkesin başlı başına yapması gereken bir önemli ibadettir. Hakkında ciltlerle kitaplar yazılsa faydaları, feyizleri, insana sağladığı belirli sonuçlar anlatıla anlatıla bitmez.

Bundan maksat, namaz için ezan okunup ikâmet getirilmezse demek. (*İlle’stahveze aleyhimü’ş-şeytàn*) “Böyle olmazsa, şeytan onların üzerine galebe çalar, onlara hakim olur.”

Beraberce namaz kılınması, cemaatle namaz kılınması iki kişiden başlıyor; ama üç kişi olunca mecburiyet kesinleşiyor, mâzeret kalkıyor. Evinde kılmayacak, camiye gidecek veya öteki arkadaşlarla beraber kılacağı yere gidecek.

İnsanın kılacağı namazlar birkaç çeşittir. Tek başına kıldığı namazlar da vardır. Geceleyin kalkar, teheccüd namazını tek başına, uzun uzun, boynunu bükerek, gözyaşı dökerek istediği gibi kılar.

Ama bir de İslâm’ın toplumsal yönü var, topluluk halinde yapılan ibadetler var.

Cemaatle namaz da farz namazların, sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı namazlarının; cuma, bayram gibi ibadetlerin de beraber yapılması Allah tarafından emrediliyor. Peygamber SAS Efendimiz tarafından öyle uygulanmış, kitaplarımıza da öyle yazılmış. Bu toplulukta, beraber ibadet etmekte çok hayırlar, çok bereketler var.

Böyle olmazsa ne olur?.. Çok günahlar, çok zararlar olur da; hepsinin temeli, kaynağı, şeytan onlara hakim olur, gâlip olur. Şeytanın da gâlip olduğu, hakim olduğu, baskı altına, avuç içine aldığı insanlar, çeşitli zararlı işleri, günahları işlerler. İşin tadı kaçar, feyzi kalmaz, bereketi kalmaz; kötü duruma düşerler.

Onun için, camiler çok çok önemli; cami olmayan yerde cami kurmak da, müslümanların birinci vazifesi...

Müslümanlar bir araya geldi mi, sağına soluna bakacak, kendisi gibi müslümanı bulacak, namazını cemaatle kılacak; üç kişi bile olsa... Hattâ otobüsle gidiliyor, mola veriliyor; veyahut kendisi arabası ile giderken, bir yakıt alma durağında duruyor, abdest alıyor, camiye gidiyor. Birkaç kişi gelince hemen orada birisi imam oluyor, ötekiler cemaat oluyor, namaz kılıyorlar. Bunun hayrı ve bereketi var, böyle emredilmiş.

Cemaat taş yığını, kum yığını, çakıl yığını değildir. Bir mü'min insan, Allah'ın varlığına birliğine, ahirette kendisine mükâfât veya cezâ

vereceğine inanmış, sorumluluk duygusu taşıyan insan, namaz kıldığı kimseye, “Sen kimsin kardeşim?” diye soracak. Çünkü müslüman müslümanın kardeşidir.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

(الحجرات: ١٠)

(*Inneme'l-mü'minûne ihvetün*) [Müminler ancak kardeşirler.] (Hucurât, 49/10) buyrulmuştur.

“—Kardeşim sen kimsin, nerelisin, neyin nesisin?.. Aç mısın, tok musun, derdin mi var, nerden gelir nereye gidersin?..” diye soracak, tanışacak.

Çünkü müslümanlar, Allah tarafından birbirlerinin kardeşi kılınmışlar. Onun için, bu namaz tanışmaya vesile olur, berekete, hayra vesile olur. Bir kişinin tek başına yapamayacağı işler, toplulukta rahat yapılır. Yâni hayır, feyiz dolar taşar, halka halka yayılır, nice nice faydalar hasıl olur. Onun için camiler çok önemli...

“—Efendim işte ibadet gizlidir, kişinin kendisine mahsustur.” Öyle olanı da var, gizli olanı da var, âşikâre olanı da var.

Kişisel olanı da var, toplumla ilgili, içtimâî olanı da var... Hepsinin yerli yerinde önemi var, sırası var... Yeri gelince onun öyle olması lâzım!

Tek başına bayram namazı olmaz, cuma namazı olmaz. İslâm'da topluluğa teşvik var. İslâm insanların Hazret-i Adem'den kardeşler olduklarını düşündürüp, birbirleriyle kardeşliklerini dînî bir temele dayalı olarak pekiştirmek istiyor.

Bu çok önemli bir husus... Bunu tabii, birtakım ibadetler kendiliğinden sağlıyor. Otomatik demiyorum, kendi kendine oluşuyor bu iş... Cenâb-ı Hak her şeyin içyüzünü, esrarını biliyor, bin bir hikmetle emrini veriyor. İnsan onun hikmetini anlasın, anlamasın önemli değil. Anlamasa da, onu öyle yaptığı zaman sonuç alıyor. Tohumu insan bilse de bilmese de toprağa ektiği zaman, topraktan tohum filiz veriyor, mahsûl çıkıyor. İşte karpuz bu... İşte onun gibi.

Allah'ın evlerinden bir ev sahibi olacak müslümanlar, oevlerden uzak olmayacak. Yoksa çevresinde; öyle bir evi kuracak, öyle bir toplum tohumunu oraya atacak. Bir çekirdek, bir filiz olsun diye, orada dikilecek. Ondan sonra bir tanışma olacak, muhabbet olacak, ilgi olacak, yardımlaşma olacak, halka halka genişleyecek, genişleyecek; bütün insanlar kardeş olacak.

Amaç bu... Yaparlarsa, bu güzel amaca ulaşmaktaki emekleri nisbetinde mükâfât alırlar, sevap kazanırlar. Yapmazlar, birbirlerine sırt dönerler, birbirlerine küserler, birbirlerinin kuyusunu kazarlarsa...

Şimdi önümüzdeki hafta Fetih Haftası olduğu için, Osmanlı tarihi kitaplarından bir kitap gözümün önünde, masamın üstünde; açtım, sabahtan beri okuyorum. Fatih'i okurken görüyorum ki, nice nice aynı dinin mensubu insanlar birbirleriyle nasıl mücadele etmişler, nasıl gayrimüslimlerle ittifaklar yapıp birbirlerini arkadan vurmağa çalışmışlar. Nasıl Fatih Sultan Mehmed bir taraftan Balkanlar'daki düşmanlarıyla uğraşırken, Avrupa'daki hasımlarıyla uğraşırken; bir taraftan da doğudaki, onlarla ittifak etmiş olan, güyâ dindaşı insanlarla nasıl uğraşmış, neler olmuş?..

Okuyorum, çok ibretli... Hayatın işte böyle çeşitli ibret alınacak olayları olmuş. Tarihten insan bunları okuyup ibret alması lâzım! Tarihi çok iyi öğrenmemiz lâzım; çoluk çocuğumuza da çok iyi öğretmemiz lâzım! Doğru taraflarını doğruluğunu vurgulayarak;

“—Bak, böyle yaptıkları güzel olmuş! Fâtih çok çok güzel işler yapmış, çok doğru işler yapmış.” tamam diyelim. Eğrileri de;

“—Bak Uzun Hasan gururuna kapılmış, cihadla meşgul olan Osmanlıyı arkadan vurmak için Venediklilerle, Avrupalılarla maalesef ittifak yapmış, anlaşma yapmış.” diyelim.

Elçiler demişler ki:

“—Haydi, siz oradan, biz buradan şu Osmanlının işini bitirelim!” demişler ama, Fatih onu yendiği zaman bile intikam almamış;

“—Müslümana böyle yapmak revâ değildir. Onlar bizim kardeşimizdir.” diyerek, sadece Uzun Hasan’ın mağlub edilmesiyle yetinmiş. Ahalisini cezalandırmamış, esirleri azad etmiş.

Fatih İslâmî şuura sahip, öteki değil... Tabii sahip olan kazanır; sahip olmayan mahkeme-i kübrâda hesabını verir. Bu dünya hayatı bir imtihandır, kaybeden kaybediyor; kendisi bilir. Ama bizim de vazifemiz, hele hele bizim gibi vaaz veren, İslâm’ı bilen, ayetleri hadisleri bilen insanların vazifesi de, insanlara Allah’ın nelere gazab ettiğini, neleri sevdiğini vurgulayarak anlatmak...

Allah-u Teâlâ Hazretleri ihtilâfı sevmiyor, müslümanların birbirleriyle ihtilafa düşmelerini sevmiyor. İttifak eylemelerini seviyor, muhabbet etmelerini istiyor. İhtilaf çıkartan, zıt giden, düşmanlık yapanları cezalandırıyor. Yolunca emrini tutup âdilâne, kâmilâne hareket edenleri de, dünyada ahirette izzet ve itimad, saadet ve devlet, şevket ve nimete mazhar ediyor.

Şimdi onun için, cami yoksa cami kuracağız, cami varsa camiye gideceğiz. Camideki cemaatle tanışacağız, dertleşeceğiz; kardeşlerimizin, insanlığın dertlerini müzakere edeceğiz. O dertlerin tedavisi, o hastalıkların geçirilmesi için neler yapmamız gerekiyorsa, onları yapmağa çalışacağız.

c.Komşusu Aç İken Tok Yatan

Peygamber SAS Efendimiz'in çokça duyduğumuz bir hadis-i şerifini okuyalım. Taberânî'den, Enes RA rivayet etmiş. Nebuyurmuş Peygamber Efendimiz, ne kadar tüyleri diken diken eden bir ifade:³

مَا آمَنَ بِي مَنْ بَاتَ شَبَعَانًا وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى

جَنْبِهِ وَهُوَ يَعْلَمُ بِهِ

(بر. طب. عن أنس)

RE. 369/2 (*Mâ âmene bî, men bâte şeb'ânen ve câruhû câiun ilâ cenbihî, ve hüve ya'lemü bihî.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Pek çok rivayetler var buna benzer, bu konuda. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Mâ âmene bî*) “Bana iman etmemiş olur, etmemiş sayılır.” Kim?.. (*Men bâte şeb'ânen*) “O kimse ki tok olarak geceledi; (*ve câruhû câiun ilâ cenbihî, ve hüve ya'lemü bihî.*) ama yanındaki komşusu, evinin bitişiğindeki komşusu, yan tarafındaki komşusu aç... (*Ve hüve ya'lemü bihî*) O tok adam da onun aç olduğunu bildiği halde, tok olarak sabahladıysa, bana iman etmemiş demektir. Bana imanı sağlam değildir, iyi müslüman değildir.”

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.259, no:751; Askalânî, *el-Kavlü'l- Müsedded*, c.I, s.21; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.53, no:24906; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.305, no:13554; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.374, no:19647.

Demek ki, onun aç olduğunu biliyorsa, ona açlığını giderecek bir yardımda bulunacak.

Tabii bu, yanındaki komşular deyince, şimdi mesafeler kolaylaştı. Medine-i Münevvere’de, veya Cidde’de, başka şehirlerde de öyle oldu artık, insan arabayla bir yere gideceği zaman kilometrelerce mesafe gidiyor. Eski insanların bir günlük zamanını harcayarak gidemeyeceği yere gidiyor, nihayet küçük bir şeyi alıp dönüyor. Arabalar, nakil araçları mesafeleri küçülttü.

Şimdi Arnavutluk’taki kardeşlerimiz aç... Makedonya’da, Arnavutluk’ta Kosovalılardan evlerine aldıkları misafirler, on kişi, yirmi kişi... Evin genişliğine göre, istiabına göre bağrırlarını açmışlar;

“—Gel kardeşim, derdin var mazlumsun, mağdursun!” diye ona bakmağa çalışıyorlar.

Biz de onların kardeşleriyiz. Oraları bizim eyaletlerimizdi, vilâyetlerimizdi. Onlar zâten bizim kardeşimiz veya akrabamız, veya bizim şehirlerden oralara gitmiş kimseler. Zâten bize yakın oldukları için, öbür taraf, durup dururken onlara saldırıp hınç ile, hırs ile, gaddarlıkla, zulümlerle öldürüyor... Mağdur ediyor, topluca katliam ediyor, hunharlık ediyor, gaddarlık ediyor. Tabii, müslümanların ilgilenmesi lâzım!..

Şimdi ilk hadis-i şerife dönelim! Camilerin, topluluğun, birliğin, beraberliğin önemini böylece anlatalım derken, hadis-i şeriften hadis-i şerife geçtik. Allah bizi duygulu,

sorumluluk duygusuna sahip, görevlerinin, ödevlerinin neler olduğunu bilen ve bunları yapmağa çalışan akıllı, fikirli, tedbirli, uyanık, gayretli, dikkatli müslümanlardan eylesin... Gâfil, câhil etmesin...

Sırtüstü tok yatıp da, başkalarının dertleriyle ilgilenmemek çok kötü bir şey... Peygamber Efendimiz'in ifadesi çok ağır:

“—Bana inanmamış sayılır, iyi müslüman sayılmaz!” demek istiyor. Hadis-i şerifin mânâsı böyle...

Şimdi camiler var.

“—Tamam hocam, işte bizim mahallede cami var, kubbesi var, son cemaat yeri var... Son cemaat yerinde üç tane kubbesi var. Müezzin camiyi kapattığı zaman, eğer geç gidersek, son cemaat yerinde namazımızı kılıyoruz. Bahçesi var, şadırvanı var... İşte tamam, camimiz var, beş vakit namazı orada, camide kılıyoruz.”

Cami sadece namazların kılındığı bir yer değildir. Cami müslümanın lokali, kahvehanesi, kıraathanesi, medresesi, mektebi, ilim irfan ocağı, muhabbethanesi, sohbethanesi... Cami cemiyetin merkezi... Müslüman toplumunda çok önemli yeri var.

Bakın Efendimiz'in ifadesinden çıkıyor:

“Birtakım insanlar —üç kişi, beş kişi, on beş kişi, neyse— Allah'ın evlerinden bir evde toplandılar mı?..

Toplandılar. Toplandıkları zaman ne haldeler, ne yapıyorlar?.. (*Yetlûne kitâba'llâh*) Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitabını okur vaziyetteler. Allah'ın kitabını okur halde, bir camide toplanmışlarsa...”

d.Önce Kur'an'ı Öğrenelim!

Allah'ın kitabı ne?.. Kur'an-ı Kerim. Allah-u Teâlâ Hazretleri Hazret-i Adem Atamız'a da vahyetmiş, Peygamber Efendimiz'e kadar nice peygamber, enbiyâ ve mürselîn göndermiş. (*Salevâtu'llâhi ve selâmühû aleyhim ecmaîn.*) Onlara vahiyler göndermiş, melekler göndermiş, emirlerini indirmiş. Kimisine *suhuf*, yâni sayfeler; kimisine *kütüb*, yâni ilâhî kitaplar indirmiş.

Mûsâ AS'a Tevrat'ı indirmiş, İsâ AS'a İncil'i indirmiş. Ama onlar eski devirlerde... Sonra ahir zaman peygamberi, peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'ni göndermiş. Göndereceğini de daha önceki ümmetlere kitaplarında bildirmiş:

“—Ben ahir zamanda bir peygamber göndereceğim; ismi şöyle olacak, evsafı böyle olacak.” diye onlara da bildirmiş ki, ilerideki asırlarda geldiği zaman, bu ümmetlerde bir tereddüt hasıl olmasın diye...

Tevrat'ta, İncil'de ön bilgiler var. Ahir zaman peygamberinin geleceğine dair, evsafına dair, yapacağı güzel işlere, mücadelelere, vazifesini nasıl yapacağına dair bilgiler var. İleride böyle bir peygamber gelecek.

Pekiye, nasıl olabilir bu ilerdeki şey?.. İlerdeki bir şeyi mahlûkat bilemez, insanlar bilemez. İlerdeki şeyi bilmek, yeri göğü yaratan, zamanı mekânı yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne kalmış bir şey... Cenâb-ı Hak her şeyi bilir; evvelini de bilir, âhirini de bilir. Bu cihanın mazîde kalmış olan her şeyini de o biliyor; ileride, istikbalde gelecek olan her şeyi de o biliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bildiği bazı bilgileri sevgili kullarına, peygamberlerine de bildiriyor. En basit misâli, Peygamber SAS Efendimiz'in,

“—İstanbul fethedilecektir.” demesi gibi.

“—Ahir zamanda şöyle olacak, böyle olacak...” diye bazı şeyleri bildirmesi gibi...

Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim... Bir harfi bile değişmeden, hafızlar ezberlemiş, ellerine ne geçmişse, ne bulmuşlarsa, yazmışlar. Hem yazılı olarak muhafaza olmuş, hem ezberlenmiş, hem aşk ile şevk ile geceleri teheccüdlerde saatlerce okunmuş, okunmuş... Efendimiz bir gece namazına durduğu zaman, kaç cüz okurdu?..

Sahabe-i kiram geceleyin çok Kur'an okurlardı. İçlerinde kurrâ hafız olanları var, Tamâmını ezberleyenler var, daha az ezberleyenler var... Kur'an-ı Kerim'i su gibi bilenler var... Büyük alim sahabiler var. Ötekiler de onlara soruyorlar gerektiği zaman...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitabını müslümanlar okuyacak.

“—Niye okuyacak hocam?..”

Allah'ın kitabı müslümanlar okusun diye, müslümanlara indirilmiş hitâb-ı ilâhî olduğu için okunacak. Yâni bir mektup gelse, kalın bir büyük zarf içinde, yaldızlı, görkemli, güzel, kıymetli bir zarf içinde, bir büyük yerden, çok yüce bir makamdan bir yazı gelse, insan nasıl memnun olur, nasıl sevinir, nasıl heyecanlanır; okur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kelâmı, insanlara, müslümanlara Allah'ın emirlerini bildiren; emirleri, yasakları, günahları, sevapları, doğru olan, yanlış olan şeyleri bildiren, ahkâmı ihtivâ eden kitabı... Çok önemli, ana kaynak...

“—Bir müslümanın ne yapması lâzım, hayatın amacı, gayesi ne?..”

Hayatın gayesi Allah'ın rızasını kazanmak...

“—Hayat ne?..”

Hayat bir imtihan...

“—Bizi kim yarattı?..” Allah yarattı.

“—Sonra ne olacak?..”

Yaşam bitecek, bu dünya hayatı fâni. Sonra ahirete geçecek insanlar. Yarın ahirette, bu dünya hayatı bittikten sonraki ukbâda, Cenâb-ı Hak insanları yaptıklarından dolayı hesaba çekecek. İyi şeyler yapmışlarsa, mükâfatlandırarak; suçları varsa, cezalandırarak. Hayat bu, hayat bir imtihan...

Bir kimse bir imtihana gireceği zaman, meselâ:

“—Araba sürme [ehliyet] imtihanına gireceğim. Bunun bir kitabı varsa, soruları varsa alayım, önceden çalışayım!” diyor.

Hakîkaten basılı kitapları oluyor, alıyorlar, çalışıyorlar, imtihana giriyorlar.

“—Araç kullanmanın yazılı imtihanını kazandım. Şimdi de bizzat kullanacağım, arabamın içine imtihan heyeti binecek, bakalım nasıl sürüyorum diye bakacaklar.” diyor

Önce bir kitabı okuyor insan.

Bu dünyada bu imtihanın nasıl kazanılması gerektiğini, Allah'ın rızasının nasıl kazanılması gerektiğini anlamak için, birinci kaynak Kur'an-ı Kerim... Kur'an-ı Kerim'i okuyacak!.. Herkes okuyacak; Amerikalısı, İngiliz'i, Fransız'ı, Alman'ı... Herkes Allah'ın bu kitabını okuyacak.

Duyuyoruz, tanıştığım bazı kimselerden bizzat duydum; sorduğum zaman cevap olarak söylediler, bizzat öyle kimselerle karşılaştım. Kendisi başka bir ülkede, başka bir alemde, başka bir medeniyet içinde, başka duygularla, ilimlerle, bilgilerle, inançlarla yoğrulmuş; değişik, örfü adeti farklı başka bir milletin ferdi olarak dünyaya gelmiş bir insan...

Şöyle bakıyor, Budizm'i merak ediyor, şunu bir inceleyeyim diyor; Hint dinlerini inceliyor...

“—Şu Kur’an-ı Kerim ne imiş, bir de şunu göreyim, bakayım!” diyor.

Kendisinin dışındaki dünyayı tanımak için meraktan alıyor. Onu alıp okuduğu zaman, Kur’an-ı Kerim’i sûre sûre, sayfa sayfa, satır satır okuduğu zaman:

“—Tamam hak yol bu, asıl doğru inanç bu! İnsanların putlara, haçlara, bâtıllara, yalanlara, yanlışlara, hurafelere tapınması çok büyük bir yanlışlık... Doğru yol bu!” diye herkes doğru yola geliyor.

Bu kitabın herkes tarafından okunması lâzım! Müslümanın da, iyi müslüman olmak için bu kitabı okuması lâzım!..

“Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol!” diyor şair.

Ben de kesin olarak, hadis-i şeriflere dayanarak söylüyorum, Allah’ın kitabını öğrenmemiz lâzım!..

Şimdi ben tabii, 60 yaşına gelmiş bir insanım. Şimdiki aklım olsa, ilkönce Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kitabını okurum, anlatırım, bitiririm. İlk iş bu, Allah böyle buyuruyor. Bunu bilsin, haramı helâli bilsin, sevabı günahı bilsin, doğruyu eğriyi bilsin, güzeli çirkini bilsin; iyi ahlâkı öğrensin, kepâzelik, rezillik nedir anlasın! Çünkü hayat, ona dayalı olarak sürecek; ondan sonra, onları hayatı boyunca uygulayacak. İlkönce bunları öğrenmesi lâzım!..

Ama geç kalmış;

“—Ah hocam, senin gibi ben de pişmanım!
Bizim de ömrümüz şuraya geldi, biz de
yaşlandık...” diyor.

Tamam, artık yaşlanan yaşlanır; o pişmanlığını
genç olanlara anlatır. Gençler yaşlıların
pişmanlığından ibret alırlar, kendileri o hatalara
düşmezler, o gafletleri yapmazlar; uyanık
olurlar, kurtulurlar.

şimdi, insanlardan bir topluluk, Allah’ın evleri
olan camilerden bir camide toplanmış. Ne
vaziyette?.. Allah’ın kitabını okuyorlar. Demek
ki cami sadece namaz kılıp, ondan sonra
dakapatıp terk etmek için değilmiş. Yâni, bir
ilim öğrenme, okuma yeriymiş, mektepmiş.
Okuyacaklar. Allah’ın kitabını okudular. Tamam:

“—*Elif lâm mîm. Zâlike’l-kitâbü lâ raybe fîh...*”

Ne anladın?.. Hiç bir şey anlamıyor. Neden
anlamıyor. Çünkü: “—Ben Arapça bilmem
hocam, İngilizce bilirim. Babam beni koleje
gönderdi, iyi yetiştirmeye çalıştı. Esas tahsilimi
İngilizce yaptım. Yan dil olarak Fransızca da
ğrendim. Almanca’yı da bilirim atır atır...
Bilgisayar da okudum.”

O da iyi, her şey güzel; Arapça bilmiyor. Artık
bilmiyorsa, onu da öğrenecek. Hatta ilk önce
ğrenecekti. Belki de daha iyi olur, odilleri
ğrendikten sonra, oradaki kaynakları eline
alarak, belki daha güzel öğrenebilir.

Allah'ın kitabını okuyacaklar, sonra ne olacak?.. (Ve yetedâresûnehû beynehüm) “Aralarında müdârese, tedârüs edecekler.” Tedârüs etmek ne demek; ders olarak karşılıklı müzâkere etmek demek.

“—Yâ kardeşim, acaba (Elîf lâm mîm) ne demek? (Zâlîke'l- kitâbü lâ raybe fîh) ne demek? (Müttakîn) ne demek?.. Bu ayet-i kerimenin tefsirine ben biraz mealden baktım; mealden pek bir şey çıkartamadım. Elmalılı'nın, rahmetlinin *Hak Dini Kur'an Dili* tefsirine de baktım; o da böyle kendi engin bilgisine, görgüsüne göre öyle kelimelerle yazmış ki, o kelimeleri de anlamak için çok güçlük çekiyorum. Yâ bunun aslı nedir, faslı nedir?”

“—Tamam kardeşim, ben bunu biraz okumuştum, ben sana anlatayım!” vs.

Bilen bilmeyene anlatacak, belki hiç bilmiyorlarsa bileni çağıracaklar, soracaklar veya bir hocaya ricâ edecekler, “Bize şunları anlat!” diye. Birbirlerine ders, bilgi alış-verişi olacak. Soracaklar, öğrenecekler, anlatacaklar.

Sahabe-i kiram da böyle yapardı. Sahâbe-i kiram Arap; Arapça'yı biliyorlardı onlar ama, onların da Kur'an-ı Kerim'den soracakları çok şeyler vardı. “Gittim ben filânca alim sahabeye sordum, ‘Ayet-i kerimede geçen bu kelime nedir?’ diye. O da şöyle cevap verdi.” diyor. Kitaplar öyle yazıyor.

Şimdi ben demin tefsir kitabına baktım, böyle diyorlar. Sahabeden birisi, ötekisine gitmiş, sormuş. Onlar birbirlerine soruyorlar. Arap ama, Arapça bilmek başka.

Kemal Edip Bey vardı, Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın:

“—Kur’an-ı Kerim Arapça değil, Rabca’dır.” derdi.

Rabbü’l-âlemîn’in kitabı. Yâni, Arapça bilen hemen anlamıyor. Arapça bilmek yetmiyor, ayrıca öğrenmek gerekiyor. Kur’an’ı tam anlayabilmesi için, birçok ilimlerle bilgisini takviye etmesi gerekiyor.

Hah, onun için ders olarak müzâkere etmeleri lâzım aralarında. Böyle yaparlarsa, (*Yetedâresûnehû beynehüm*) “Aralarında müzâkere eder vaziyette, Allah’ın evlerinden bir evde toplanırlarsa...”

Demek ki, camilerin en önemli işlerinden birisi, içlerinde müslümanların Kur’an-ı Kerim’i anlamıyla, ders alarak, görerek, tamamen öğrenmeleri imiş.

“—Bunu kim yapacak hocam?..”

İmam kardeşlerimiz yapacak. Müezzin kardeşimiz hafızdır, o yapacak. İmam-hatip okulunu bitirmiş kardeşimiz var;

“—Ben biraz okumuştum, şu şu mânâya geliyor. İşte bir tefsir kitabı olursa, onu böyle dikkatle okuyarak açıklarım. O olmazsa ötekisine bakarım. Birisine sorarım...” filân diyecek.

Yâni o muhitte, o köyde, o mahallede, o kasabada, o semtte, o şehirde hangi kaynaklardan faydalanabilirse soracak.

Tabii, eskiden herkesi amacı Allah'ın kelâmını okumak, öğrenmekti. En büyük zekâlar, en zengin insanlar, aşk ile, şevk ile, ilkönce Kur'an-ı Kerim'i öğrenmeye sarılıyorlardı. Eski devirlerin hâli, şânı böyleydi. Osmanlıların ilk devri böyleydi. Yâni, zaferden zafere koşuşan nesilleri yetiştiren eğitim böyleydi. Kur'an-ı Kerim ile büyüyorlardı. Kur'an-ı Kerim'in ışığında padişah yetişiyordu, şehzâde yetişiyordu, komutan yetişiyordu, asker yetişiyordu, esnaf yetişiyordu. Her taraf pırıl pırıl, ahlâklı, sağlam, dipdiri bir toplum, yepyeni bir toplum, mü'min bir toplum, her şeyi Allah rızası için yapan bir toplum durumundaydı.

Neden oluyordu?.. İşte eğitimin böyle olmasından oluyordu.

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّم بِالْخَيْرِ

(*Rabbi yessir ve lâ tüassir, rabbi temmim bi'l-hayr*) [Yâ Rabbi, kolaylaştır, zorlaştırma; hayırla tamamlamayı nasib eyle!] diye, küçük yaşta besmele çekilerek başlatıyordu. Çocuk erken yaştan öğreniyordu, terbiyeyi öğreniyordu. Müeddeb, akıllı, zeki, fikirli yetişiyordu.

Şu Fâtih'in meziyetlerini, insan şimdi anlata anlata bitiremez. Ne cevval, ne zeki, ne fa'al, ne yüksek bir şahsiyet!.. E tabii böyle bir insan

nasıl yetişiyor? Yetişmesinin ortamı nedir, bu zekâyı bu hâle getiren çevre nasıl bir çevredir?.. Bu çevreler işte Kur'an çevresi, İslâm çevresi, iman çevresi. O çevreden Fâtih çıktı.

İşte böyle, Allah'ın kitabını okursa... Ben bakıyorum şimdi, tefsir dersleri var ya bizim salı akşamları; tefsir dersini hazırlayayım diye elimdeki mahdut bir kaç kaynak... Tabii ah Türkiye'deki o kütüphânem olsa diyorum, o imkânlar olsa diyorum diyâr-ı gurbette... İnsanın içinde bulunduğu nimetlerin kadrini, kıymetini bilmesi lâzım!.. Onlar olmadığı zaman anlıyor kıymetini. Yâni, kitapların yokluğu bile bir mahrumiyet. Evet, kütüphanem şimdi dört tane kitap dolabı tıklım tıklım dolu ama, yetmiyor. İslâmî ilimlerde insan bir şeyi merak ettiği zaman, bakacağı çok kaynak var. Kocaman bir bina gerekiyor. Neyse...

Yâni, okudukça insan zevkten zevke geçiyor, içi dışı nurlanıyor, hayatının yönü belli oluyor. Hangi yolda gidecekse... Sahradaki nereye gideceğini bilemeyen bir insan gibi olmuyor insan. "Şu istikâmette gideceğim!" diyor, yönü belli. "Rap, rap, rap..." sağlam adımlarla sırât-ı müstakîmden dümdüz, sapmadan cennete doğru gidiyor.

Fedâkarlık yapmak gerekirse, fedâkârlık yapıyor. Para vermesi gerekiyorsa, veriyor Allah rızası için. Uykusuz kalması gerekiyorsa, uykusuz kalıyor. Terlemek gerekiyorsa, terliyor... Özveri, fedâkârlık, masraf, zahmet, zahmetten rahmet oluyor. Zahmet ama, zahmetlerden rahmet çıkıyor. Emeklerden mahsûl oluyor.

Çiftçi emek sarf ediyor; sonra mahsûl, meyve oluyor. Ondan herkes yiyor, içiyor. Allah razı olsun, ekip biçip de bizim önümüze koyanlardan... Şimdi herkesin bir işi var, gücü var. O çiftçi kardeşlerimiz bütün sene uğraşiyor. Ziraatla uğraşan kardeşlerimiz toprağı ekiyor, ekmeden önce ekime hazırlıyor, ektikten sonra bakımını yapıyor, olgunlaştıktan sonra hasadını yapıyor, ilâçlamalar... vs. Biz de yiyoruz.

Herkes tabii topluma borcu var, ne gibi hizmetler yapabileceğini düşünüp, onu yapmalı! Ben kardeşiniz de hadis-i şerifleri anlatayım, Allah'ın kelâmını anlatayım, Kur'anını anlatayım, diyorum. Çünkü bakıyorum, yaygın bir cahillik var. Cahillik büyümüş, hem de cahiller diplomalı cahil olmuş. Avrupa gören cahil, bir iki fakülte bitirmiş cahil, iki üç lisan bilen cahiller olmuş.

Sorsan; ağzını yamultarak, yüzünü buruşturarak, ekşiterek İslâm hakkında hiç bir şey okumadığı için gerçekten cahil. Hakaret için söylemiyorum, acıyorum yâni. İslâm'ı hiç bilmiyor, bilmediği için de düşman oluyor. İslâm'ın büyüklüğünü anlayamıyor, kıymetini anlayamıyor.

Şimdi dünyayı gezdikçe, farklı toplumları gördükçe, başka dinleri, inançları, o inançlara bağlı insanların yaşam tarzlarını, davranışlarını yakından görüp inceledikçe, her gezdiğim yerde gördüğüm manzaradan mukayese yapıyorum; “Ah İslâm ne kadar güzel!” diyorum. “Çok şükür yâ Rabbi! El-hamdü lillâh müslümanız. El-hamdü lillâh beni müslüman eylemişsin yâRabbi! Bu nimetten uzak olsaydım, ne olurdu hâlim?” diyorum.

Burada, Avrupalılar buraya gelmeden önce, buranın yerli ahalisine *Aborijin* diyorlar. Onlarla ilgili bir program vardı televizyonda. Ne zaman çekmişlerse, yakın zamanda da çekilmiş olabilir. Baktım, tamamen anadan doğma üryan geziyorlar, avlanıyorlar. Avlanmaları, halleri; tamam işte, dünyadaki en ilkel toplumlar filân deniliyor.

Sonra bakıyoruz okumuşlara, okumuşların huylarına, özel yaşantılarına, cinsel yaşantılarına ve sâirelerine... En güzel yol İslâm, hak yol İslâm!..

Bu nasıl öğrenilecek?..

“—Efendim işte kitapları okuyalım, bilmem şuradan başlayalım da, buradan başlayalım da...”

Kur’an’dan başlamak lâzım! Kur’an-ı Kerim’i öğretmek lâzım, öğrenmek lâzım! Aman bak, bu Allah’ın kelâmıdır ha, ciddiye al, iyi oku, iyi belle!.. “Bunu geçersen maaşın artacak, zam olacak; şu şöyle yaparsan diploma alacaksınız!” diye değil; “Bunu doğru öğrenirsen Allah’ın rızasını kazanacaksınız, Allah’ın sevgili kulu olacaksınız! İmtihanı kazanacaksınız, ahiretin dünyan kurtulacak!” diye bunu iyice öğretmek lâzım!

Allah’ın kitabını okuyup, müzâkere etmek üzere insanlardan bir topluluk, bir mescidde bu amaçla bir araya gelirlerse, böyle yapar vaziyete... Ne olur?..

إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ

(*Illâ nezelet aleyhimü's-sekîneh*) “Onların üzerine Allah’ın sekînesi iner.”

“—*Sekîne* nedir?” diye sorulursa; *sekîne*, Kur’an-ı Kerim’de Fetih Sûresi’nde geçiyor, Bakara Sûresi’nde geçiyor:

فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ

(البقرة: ٢٤٨)

(*Fîhî sekînetün min rabbiküm*) [Onun içinde Rabbinizden size bir ferahlık ve sükûnet vardır.] (Bakara, 2/248) diye, Benî İsrâil’e Allah’ın böyle bir sekîne indirdiği bildiriliyor.

Ondan sonra Fetih Sûresi’nde:

فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ

(الفتح: ٢٦)

(*Feenzela’llâhu sekînetehû alâ rasûlihî ve ale’l-mü’minîn*) “Allah sekînesini Rasûlü’nün ve mü’minlerin üstüne indirdi.” (Fetih, 48/26) diye bildiriliyor.

Bu *sekîne*; sükûn, huzur, rahatlık, kalp rahatlığı gibi bir mânâyâ da gelebilir ama, ondan daha öte bir başka mânevî ikram, bir mânevî varlık olduğu da bu âyet-i kerimelerden seziliyor. Hattâ Hazret-i Ali Efendimiz’den rivayet edildiğine göre, sûreti şöyle olan bir melektir, diye tarif edilmiş...

Sekînenin indiği insanlar çok büyük bir lütfâ mazhar olmuş oluyor. Sekîne, Allah'ın böyle sevgili kullarına indirdiği, yol gösterici, huzur verici, gönül rahatlığı verici ve onları irşad edici, onlara zafer sağlayıcı, yol gösterici bir mânevî ikram...

“Allah sekînesini onların üzerine indirir.

وَعَشِيَّتَهُمُ الرَّحْمَةُ

(*Ve gaşiyethümü'r-rahmetü*) Rahmet onları gaşyeder, yâni üzerlerini kaplar.”

Biz şimdi Türkçe'de, rahmeti yağmur mânâsına dakullanıyoruz. Çünkü yağmurla yeryüzündeki otlar yaşıyor, insanlar su sahibi oluyorlar. Allah'ın rahmetinin bir tecellisi olduğundan yağmura rahmet demişiz. Ama rahmet ne demek?.. Allah'ın rahmeti iner. Allah'ın lütfu, ikramı iner. Allah bir insana rahmetti mi, rahmet eyledi mi, o ihyâ olur, lütuflara gark olur, mazhar olur.

Böyle Kur'an'ı okuyup da müzakere eden insanlara sekîne denilen bir lütuf gelir, rahmet-i ilâhi onların şöyle çepeçevre üzerlerini örter. Rahmet-i Rahmân'a hâli hayatlarında, Kur'an okuduklarından ererler. Çok büyük bir şey!

وَحَفَّتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ

(*Ve haffethümü'l-melâikeh*) “Allah'ın görülmez nûrânî varlıkları olan melekler de etrafını çepeçevre, böyle bir kalabalık halde kuşatırlar.” *Haffet*, *huffu* çevrelemek demek.

Tabii bu kuşatma, onları sevdiklerinden, onları korumak için, onların seyranının güzel olmasından dolayıdır. Tabii melekler böyle geldi mi, etrafı meleklerle kaplandı mı; böyle melek dolu mânevî bir meclis düşünün, ne kadar güzel olur. Tabii, melekler bir de dua ederler. Allah'ın böyle mü'min kullarına, iyilikler yapan kullarına dualar ederler. Öyle bir manevî hâl olur.

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا

(المؤمن: 7)

(Ellezîne yahmilûne'l-arşa ve men havlehû yüsebbihûne bi- hamdi rabbihim ve yü'minûne bihî ve yestağfirûne li'llezîne âmenû) “Allah'ın Arş-ı Rahmânını taşıyan melekler, Rablerini hamd ile tesbih ederler, ona iman ederler. Mü'minlerin de bağışlanmasını dilerler.” (Mü'min, 40/7) diye, okuduğum ayet-i kerime ve devamında mü'minlere nasıl dualar ettikleri bildiriliyor. Meleklerin duası vardır. Meleklerin duası da kıymetlidir. Allah onların dualarını, o mübârek varlıkların dualarını kabul eder. Tabii çok büyük faydası olur. Meleklerle çepeçevre böyle muhafaza altına alınmış, bir nûrânî mübarek meclis olur o toplantının yapıldığı mekân.

وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ

(*Ve zekerahümü'llàhu fî men indehû*) “Allah da onları kendi ind-i ilâhîsinde, huzur-u izzetinde bulunanlara yâd eder, anar, zikreder.” Yâni ne demek; Allah’ın çevresinde, huzur-u ilâhîsinde olanlar nedir?.. Allah’ın yakın melekleridir. Meleklerin en yüksek, mübarek olanlarıdır, rütbesi en âlâ olanlarıdır. O melâikesine *Kerribiyyûn* deniliyor, çok büyük melekler; Cebrâil, İsrâfil, diğerk melekler var. O huzur-u ilâhîsindeki, o mübârek, o hamele-i Arş olan melekler var... O meleklerle zikreder Allah.

Tabii Allah’ın zikri, öğmesi sadece böyle bir sözden ibaret olmaz. O kimse çok büyük lütuflara mazhar olur. Tabii burada şu mânâ var, benim o âyet-i kerime hatırıma geliyor. Yeryüzünde insanları yaratacağını Allah-u Teâlâ Hazretleri meleklerine bildirince, onlar da:

“—Yeryüzünde fesat çıkartan, birbirlerinin kanlarını döken şu varlıkları, şu insan cinsini mi yaratacaksın yâ Rabbi?” demişlerdi, Âdem Atamız yaratılmadan, insan var edilmeden önce.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Ey meleklerim bakın, benim ne kadar güzel kullarım var, ne kadar sevgili, ne kadar hoş halli kullarım var, görün! Bak bunlar nasıl benim kitabımı okumakla, öğrenmekle ilgileniyorlar, nasıl böyle hayırlı işler yapıyorlar!” diye onlara medihte bulunur.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitabını okumak ve öğrenmek, mescidde olursa olur.

“–Hocam mescidde olmuyor!”

“–Neden?..”

“–Tâlîmat var, emir var. Müezzin müftüye bağlı, müftü Diyanet'e bağlı. Diyanet, şu saatte kapanacak, şu saatte açılacak, şu olacak, bu olacak demiş oluyor Veya demese bile, müezzin de bir insan, onun da çoluk çocuğunun yanına gitmesi gerekiyor. Böyle caminin her zaman açık olması olmuyor. Namazdan sonra cami kapanıyor.”

Biz orada ders yaptığımız zaman, müezzin de belki, “Bunlar ne yapacak, olmadık bir şey yapar da ben de sorumluluk altına girer miyim?” diye düşünebilir.

Allah selâmet versin, Teknik Üniversite'de, yüksek matematik kürsüsünde bir profesör ağabey dostumuz vardı. Kendisi anlattı bana... O mübarek yüksek matematikçi, uluslararası şöhreti olan bir kimse... O haliyle, ak sakalıyla emekli olduktan sonra böyle şehir kasaba dolaşıp, orada camilerde Allah'ın dininin hak din olduğunu anlatmaya yönelik faaliyetler yapıyormuş.

Neden yapıyor?.. Emeklisin, git Bodrum'da, Marmaris'te otur. Parası da var, “Ben bu kadar talebe yetiştirdim, bu kadar doktora yaptırdım,

şu unvanı kazandım, saçım sakalım ağardı; şimdi keyfime bakayım!” diyebilir. Hayır, öyle yapmıyor; Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasını kazanmak için çırpınıyor. “İslâm’ı öğreteyim. İnsanları doğru yola çekeyim. Onların yaptıklarından daha sevap kazanayım!” diye.

Bir kasabaya gitmişler. Kim olduğunu söylemiyor. Alnında da, “Teknik Üniversite yüksek matematik kürsüsü emekli profesörlerinden” diye kocaman bir yazı da yok. Camide, namazdan sonra nezaketle ilgililere, imama, müezzine demiş ki:

“—Müsaade ederseniz, cemaate birkaç söz söylemek istiyorum!”

Tabii onlar da, demişler ki:

“—Müftüye sorman lazımdı; sormadan böyle şey olmaz!” demişler.

Çok mahzun olmuş tabii. İyi niyetli, bir şeyler anlatacak, koca profesör... Halk da onun sözlerinden muhakkak istifade eder. Mahzun, üzgün bir şekilde dışarı çıkmış. O civarda bir göçebe kafilesi varmış. Arabalarıyla, atlarıyla göçebe yaşayan bazı insanlar var. Başkanları oluyor, liderleri oluyor. Onların başkanı da camideymiş, namazlı bir kimseymiş demek ki. Kim olduğunu da bilmiyor ama, demiş:

“—Üzülme ağabey... Gel bizim obada konuş!” demiş.

O göçebe obasına, oraya gitmiş bu muhterem profesör; orada tatlı tatlı anlatmış. Dili çok tatlı, bilgisi çok geniş, görgüsü çok fazla... Yâni öyle bir insan el üstünde tutulur, baş tacı edilir;

“—Ricâ ederim hocam, buyurun söz sizin!”
denilir yâni.

Çok güzel konuşmalar yapmış. Obadaki insanlar ağlaşmışlar. Tabii, işte artık neler yapıyorlardı; kalaycılık mı yapıyorlardı,

sepet mi örüyorlardı, ne iş yapıyorlardıysa... Geçimlerini öyle sağlamaya çalışan garibanlar yâni. Ağlaşmışlar, gözyaşları dökmüşler, duygulanmışlar, imanları cûşa gelmiş. Ondan sonra demişler:

“—Her zaman gel ağabey, buyurun, bekleriz!”
filân demişler.

Yâni, bunları neden yapıyor?.. Sorumluluk duygusundan yapıyor. Bir şeyler anlatayım da, ihtiyarlık hâlimde biraz daha sevap kazanayım diye yapıyor. Devir İslâm'ı anlatma devri... Hem de insanın rütbesi ne kadar yüksekse, makamı ne kadar yüksekse, ünvanı ne kadar çoksa, öyle bir insanın İslâm'ı anması, söylemesi daha etkili oluyor. Çünkü bir kuşku var.

“—Bu hoca, bu müezzin veya bu şahıs; acaba, ne mâlum doğru mu söylüyor? Sahih mi söylediği? Kur'an'da var mı, hadiste var mı?..” filân.

Tabii bilgili insandan, tam, güvenilir bir söz dinlemek istiyor herkes; itimad edemiyor birden... Tanısa, belki itimad edecek. Onun için ne kadar yüksek insan olursa, ne kadar yüksek makam olursa, o kadar etkili oluyor.

“—Rica ederim, bu eski bakanlardan birisidir. Falanca yerin kaç devre milletvekiliydi. Şuralardan mezun, buradan mezun, çok muhterem bir zâttır.”

“—Haa, öyle mi o zaman tamam!” diye, millet tabii sözünün kıymetini bilir. Söyleyenin kıymetini anlayınca, sözün kıymetini bilir.

Şimdi, herkesin İslâm’ı dili döndüğünce anlatması devri... Doktor var, çok güzel İslâm’ı biliyor, tıp doktoru, tabip; eh o kendi sahasında güzel konuşmalar yapabilir. Fizik profesörü, matematik profesörü, kimya profesörü; kendi sahasında anlatabilir. Coğrafya, tarih, daha başka çeşitli ilimler... En çağdaş, en yeni ilimlere sahip insanlar:

“—Acizâne ben falanca üniversitede profesörüm, işte şu şöyledir, bu böyledir...” deyince ahali de bilir ki, İslâm ilme, akla, mantığa, çağa çok uygun, çok güzel bir din... Yâni çok tesiri olur, çok faydası olur.

Onun için bu gibi kimselerin, unvanlı, bilgili, görgülü kimselerin eline kalem alıp yazması, fırsat olan yerlerde de Cenâb-ı Hakk’ın emrini, Kur’an’ını okuması, anlatması; dinin güzelliğini, İslâm’ın güzelliğini ahaliye tanıtmaya çalışması lâzım!..

Çok yaygın bir ilgisizlik, bir dünyaya meyil, maddecilik, imanla ilgilenmemek, zevke ve keyfe dalmak hali belirlediği için, Toplumlarda, dünyada bu radyoyla, televizyonla, müstehcen neşriyatla da böyle körüklenen şey... Onun için, şimdi bu devirde çalışmanın çok büyük önemi var.

Herkes yakınlarına, çevresine, halka halka genişleyerek... Evinde de anlatabilir, yâni cami kapalı olsa evinde anlatır. Hattâ yapacağı ziyareti o maksatla yapar: “Falanca yere gideyim, falanca arkadaşla filanca, filânca da gelsin, orada toplanalım!.. Yâni bir aile, bir gece sohbeti ama, ben şu hadisleri okuyayım, şu ayetleri okuyayım; onun üzerinde konuşalım! Önce biraz şöyle hazırlık yapayım.” filân demeli... Muktedir olanlar, eli kalem tutanlar, bu işi başaranlar da bunu yazmalı!.. İşte dergilerimiz, işte gazetelerimiz, radyomuz... Çeşitli imkânları da onlarda çoğaltmaya çalışmalı!..

Duydum sevindim. Hocamız rüyada bir arkadaşımıza görünüp de, dergilerin çıkmadığına mahzun olduğunu söylemesi üzerine, bu rüyayı ben naklettim diye, yeniden gayrete gelmiş,

kardeşlerimiz dergileri çıkarmaya başlamışlar. Benden başyazı istiyorlar. İnşâallah dergilerimiz çıkacak. İnşâallah gazetemiz devam edecek. Radyomuz, televizyonlarımız geliyecek, büyüyecek, etkinleşecek. Güzel, asil, tatlı, kıymetli, sevaplı hizmetler olacak...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi din-i mübîn-i İslâm'a çok güzel hizmetler yapmaya muvaffak eylesin...

Şu Fatih Sultan Mehmed'in 22 yaşında yaptıklarına bakın, biz kaç yirmi iki yıl yaşadık. Allah bize de tevîkîni refîk eylesin... Hayırları işlemeye bizleri muvaffak eylesin... Yolunda dâim eylesin, İslâm'a hâdim eylesin... İslâm'ı aziz eylesin, müslümanları aziz eylesin... Zulümden, gadirden, hainlerden, zalimlerden; kâfirlerin, insafsızların, gaddarların, hunharların şerrinden korusun... İki cihanda aziz eylesin...

Cümlemizi cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin, aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

21. 05. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

